

ISI KANDUNGAN

KANDUNGAN	HALAMAN
ABSTRAK	iii
ABSTRACT	iv
PENGHARGAAN	v
ISI KANDUNGAN	viii
SENARAI KEPENDEKAN	xiii
TRANSLITERASI	xiv
TERJEMAHAN PERKATAAN BAHASA INGGERIS	xvi
SENARAI ILUSTRASI	xxi
SENARAI LAMPIRAN	xxii

BAB PERTAMA:

PENDAHULUAN

1.1	Pendahuluan	1
1.2	Latar Belakang Masalah Kajian	3
1.3	Masalah Kajian	5
1.4	Objektif Kajian	6
1.5	Kepentingan Kajian	7
1.6	Skop Kajian	8
1.7	Definisi Istilah	9
1.8	Sorotan Kajian Lepas	11
1.9	Metodologi Penyelidikan	19

BAB KEDUA:

KONSEP RAWATAN DAN DADAH

2.1	RAWATAN	26
2.1.1	Pengistilahan	26
2.1.2	Rawatan Menurut Perspektif Islam	27
2.2	PEMBAHAGIAN RAWATAN DALAM ISLAM	30
2.2.1	Rawatan Secara <i>Tabi'iyah</i> (Semulajadi)	31
2.2.2	Rawatan Secara <i>Ilahiyyah</i> (Ketuhanan/Kerohanian)	34
2.2.3	Rawatan Secara Menggabungkan Rawatan Semulajadi <i>Tabi'iyah</i> Dan <i>Ilahiyyah</i>	36
2.3	DADAH	38
2.3.1	Pengenalan	38
2.3.2	Hakikat Dadah	40
2.4	DRUG	45
2.4.1	Pengenalan	45
2.4.2	Hakikat <i>Drug</i>	46
2.5	UBAT	47
2.5.1	Hakikat Ubat	47
2.6	METHADONE	50
2.6.1	Istilah Methadone	50
2.6.2	Methadone	50
2.6.3	Sejarah Methadone	51
2.6.4	Kegunaan Dan Penggunaan Methadone	52
2.6.5	Farmakologi Methadone Serta Kesantindaknya	54

BAB TIGA

METHADONE DAN PRAKTIKNYA DI MALAYSIA

3.1	METHADONE DI MALAYSIA	59
3.2	PENGENALAN PRAKTIK METHADONE	60
3.2.1	Rawatan Terapi Gantian (RTG) Dengan Methadone Atau <i>Drug Substitution Therapy With Methadone</i> (DST)	60
3.2.2	Objektif DST	61
3.2.3	Program DST	62
3.2.4	Kesantindak Methadone	64
3.2.5	Polisi " <i>Drug Substitution Therapy</i> " (DST) Nasional	65
3.2.6	Polisi Pendispensan Methadone Dalam Terapi Gantian Methadone Atau DST Kementerian Kesihatan Malaysia	67
3.2.7	Administrator Program DST	69
3.3	PROSEDUR DST/MMT/RTG DENGAN METHADONE	70
3.3.1	Carta Prosidur Piawaian Operasi Untuk Program Terapi Gantian Methadone	70
(a)	Perjanjian Rawatan	71
(b)	<i>Triage</i>	72
(c)	Pendaftaran	74
(d)	Penilaian Awal (<i>Initial Assessment</i>)	75
(e)	<i>Drugs Substance Therapy (DST) With Methadone</i> Atau Rawatan Terapi Gantian Methadone (RTG Methadone)	76
3.4	VENUE PRAKTIS RAWATAN METHADONE	78

BAB EMPAT

ANALISA DAN RUMUSAN

PENGGUNAAN METHADONE DALAM RAWATAN PENAGIHAN DADAH

4.1	ANALISA	81
4.1.1	Pengenalan	81
4.1.2	Prinsip Ubat-Ubatan Dari Perspektif Islam	81
4.1.3	Penilaian Methadone	91
4.1.4	Penilaian Berkaitan Kandungan Sediaan Methadone Menurut Perspektif Islam	96
4.1.4.1	Penilaian Berkaitan Kandungan Dari Sumber Haram	99
	i. Gliserin/ Gliseril/ Gliserol	101
	ii. <i>Ethanol</i>	103
4.1.4.2	Penilaian Berkaitan Bahan Yang Memudaratkan	106
	i. Racun	106
	ii. Kesan Mengganggu Fikiran Atau Menjejaskan Kewarasan Akal	110
4.1.5	Penilaian Terhadap Perbezaan Methadone Dan <i>al-Khamr</i>	112
4.1.6	Penilaian Kedudukan Peranan Methadone Sebagai Ubat, <i>Drug</i> Atau Dadah	116
4.1.7	Kesimpulan Penilaian Kedudukan Methadone Samada Ubat, <i>Drug</i> Atau Dadah Berdasarkan Perspektif Islam	119
	i. Penilaian Berkaitan Zat Methadone	120
	ii. Penilaian Berkaitan Kesantindak Methadone	121
	iii. Penilaian Berkaitan Fungsi Methadone Sebagai Ubat	123

4.2	RUMUSAN PENGGUNAAN METHADONE DALAM RAWATAN PENAGIHAN DADAH BERDASARKAN PERSPEKTIF ISLAM	130
4.2.1	Rumusan Penggunaan Methadone Dalam Rawatan Berdasarkan Qawa'id Fiqhiyyah	132
4.2.2	Rumusan Penggunaan Methadone Dalam Rawatan Berdasarkan Maqasid Al-Syari'ah	142
4.3	KESIMPULAN RUMUSAN	144

BAB LIMA

PENUTUP

5.1	RUMUSAN	149
5.2	CADANGAN DAN SARANAN	152

BIBLIOGRAFI

LAMPIRAN

**SENARAI KEPENDEKAN
YANG DIGUNAKAN**

1. AIDS - Acquired Immune Deficiency Syndrome
2. DOT - Directly Observed Therapy
3. DST - Drug Substance Therapy
4. *Ed.* - editor, penyunting
5. *Edit.* - edited
6. *et.al.* - et alibi/and other (dan rakan-rakan)
7. *HIV* - Human Immunodeficiency Virus
8. *ibid* - *ibidem* (pada tempat yang sama)
9. *Meth. HCl* - Methadone Hydrochloride.
10. MMT - Methadone Maintenance Treatment
11. PPUM - Pusat Perubatan Universiti Malaya
12. *op.cit* - *Opera Citato* (dalam karya yang dirujuk sebelumnya)
13. OTC - Over The Counter Drug
14. RTG - Rawatan Terapi Gantian
15. *t.t* - tanpa tahun atau tanpa tahun terbitan
16. T.P - tiada penerbit
17. T.T.P - tiada tempat terbit

PANDUAN TRANSLITERASI

HURUF ARAB	NAMA & TRANSKRIPSI
ء , ا	a , ' (Hamzah)
ب	b
ت	t
ث	th
ج	J
ح	h
خ	kh
د	d
ذ	dh
ر	r
ز	z
س	s
ش	sh
ص	s
ض	d
ط	t
ظ	z
ع	'
غ	gh
ف	f
ق	q
ك	k
ل	l
م	m
ن	n
ه	h
و	w
ي	y
هـ	h

Vokal

Vokal Pendek	Transliterasi	Contoh	Transliterasi
_ َ َ َ (Fathah)	a	قنات	qanata
_ (Kasrah)	I	سلم	salima
_ (Dammah)	u	جعل	ju'ila

Vokal Panjang	Transliterasi	Contoh	Transliterasi
اِ / اِي	a	كبرى/باب	bab/kubra
يِ	i	وكيل	wakil
وِ	u	سورة	surah

Diftong

Diftong	Transliterasi	Contoh	Transliterasi
اِوِ	aw	قول	qawl
اِيِ	ay	خير	khayr
اِوِوِ	uww	قوة	quwwah
اِيِوِ	iy/i	عربي	'arabiy/i

TERJEMAHAN PERKATAAN BAHASA INGGERIS

1. *Anesthesia*: Bius
2. *Analgesic*: Analgesik, tahan sakit atau tidak berasa sakit. (istilah yang telah di Bahasa Melayukan).
3. *Analgesic Drugs*: Drug Analgesik. Drug yang melegakan dan meredakan sakit yang disebabkan oleh berbagai-bagai punca misalnya aspirin, parasetamol, morfin (istilah yang telah di Bahasa Melayukan).
4. *Blood Bone Disease*: Satu penyakit yang tersebar melalui jangkitan darah. Contoh: HIV, hepatitis B, hepatitis C, demam *haemorrhagic* (pendarahan yang melampau) *virus*.
5. *Central Nervous System (CNS)*: Sistem Saraf Pusat.
6. *Dependence*: Dependens. kebergantungan kepada dadah. (istilah yang telah di Bahasa Melayukan).
7. *Depressant*: Depresan. Agen atau bahan kimia yang boleh menekan aktiviti atau fungsi dalam tubuh. Ia akan mengurangkan aktiviti otak dan menyebabkan keadaan tenang dan mengantuk (istilah yang telah di Bahasa Melayukan).
8. *Directly Observed Therapy (DOT)* : Terapi pemerhatian secara terus.
9. *Diagnosis*: Diagnosis. Pengenalpastian sesuatu penyakit selepas memperhatikan tanda-tandanya (istilah yang telah di Bahasa Melayukan).
10. *Dispense*: Dispens. Menyediakan dan berikan ubat (istilah yang telah di Bahasa Melayukan).
11. *Detox / Detoxification*: Detoks atau detoksifikasi. Iaitu proses pengeluaran toksik (racun) dari tubuh badan (istilah yang telah di Bahasa Melayukan).
12. *Dosage/Dose*: Dosej/Dos. Satu kuantiti dadah atau ubat yang yang harus diambil pada masa tertentu (istilah yang telah di Bahasa Melayukan).

13. *Drug*: Drug. Suatu bahan utama (aktif) atau zat kimia dimana apabila dimakan pada sukatan tertentu boleh mengubah proses fisiologi badan yang yang terjejas. Oleh itu, suatu drug boleh digunakan untuk meredakan, merawat ataupun menyembuhkan sesuatu penyakit. Dengan kata lain, drug ialah satu bahan kimia yang membentuk ramuan aktif sesuatu ubat yang mungkin mempunyai banyak bahan yang stabil, boleh diterima dan selesa kepada pesakit. Perkataan drug tidak digunakan untuk drug yang kearah penyalahgunaan dan menagihkan kerana ia menjadi salah penggunaan perkataan drug atau penyalahgunaan perkataan drug. (istilah yang telah di Bahasa Melayukan dan digunakan khusus dalam dunia perubatan dan sains perubatan).
14. *Duration*: Durasi, tempoh, jangkamasa (istilah yang telah di Bahasa Melayukan).
15. *Euphoria*: Euforia, gembira yang luarbiasa dan tidak normal (istilah yang telah di Bahasa Melayukan).
16. *Hallucination*: Halusinasi. Keadaan yang dialami oleh seseorang tanpa rangsangan yang nyata dari luar. Jenis kederiaan yang dialami ialah halusinasi penglibatan, penghidupan, pendengaran, perasaan, persentuhan dan pergerakan. Contoh: tanggapan (ilusi) bahawa terlihat sesuatu objek atau terdengar bunyi sedangkan ianya tidak wujud (istilah yang telah di Bahasa Melayukan).
17. *Hallucinogen*: Halusinogen. Bahan kimia yang mempengaruhi mental seseorang sehingga menimbulkan halusinasi. Kesan yang berlaku di mana pencerapan deria akan berubah, rasa menyeronokkan dan menakutkan di samping tidak dapat membezakan antara benar atau tidak, panik, paronia dan psikosis (istilah yang telah di Bahasa Melayukan)
18. *Harm Reduction*: Pengurangan Risiko atau Pengurangan Kemudaratan.
19. *Intervention*: Intervensi. Penglibatan dalam satu-satu situasi yang bertujuan semata-mata untuk memperbaiki atau membantu. Dalam konteks dadah,

intervensi secara rawatan akan mempengaruhi tingkah laku dan mengganggu pesakit (istilah yang telah di Bahasa Melayukan).

20. *Intravenous Drug Users (IVDU)*: Pengguna dadah secara suntikan.
21. *Metabolism*: Matabolisme. Proses pengungkaihan bahan yang dimasukkan ke dalam tubuh seperti makanan, dadah dan sebagainya dengan tindakan enzim dan bahan biokimia lain dalam tubuh agar dapat digunakan dan seterusnya dikumuhkan. (istilah yang telah di Bahasa Melayukan).
22. *Meth. HCl*: Ringkasan kepada Methadone Hydrochloride.
23. *mu receptor*: reseptor mu. Salah satu dari jenis reseptor opioid iaitu mu, kapa, sigma dan delta. Reseptor ini memberi kesan farmakologi iaitu seperti analgesia supraspina, rencatan pernafasan, euforia, miosis dan antidiuresis.
24. *Opiate*: Opiat. Bahan perubatan untuk menidurkan/melegakan kesakitan. Mempunyai potensi yang tinggi ketagihan. Pelali yang menidurkan. Contoh: heroin, morfin, kodein, candu. (istilah yang telah di Bahasa Melayukan).
25. *Opioid*: Opioid. Mana-mana bahan kimia yang mempunyai kesan sebagaimana opiat; biasanya penggunaannya adalah untuk mengeluarkan neurokimia (*to endogenous neurochemicals*) yang mengaktifkan reseptor opiat. Ia juga boleh dikatakan bahawa *drug* yang meransang reseptor opioid iaitu sejenis sel yang dijumpai di otak, saraf tunjang dan usus (istilah yang telah di Bahasa Melayukan).
26. *Opium*: Candu. Bahan asas dari getah bunga popi.
27. *Overdose*: Dos yang berlebihan.
28. *Over The Counter Drugs (OTC)*: Merupakan ubatan yang tidak semestinya memerlukan preskripsi doktor. Oleh yang demikian itu, ia boleh didapati di pasaraya atau mana-mana pusat jualan. Contohnya parasetamol iaitu di Malaysia lebih dikenali sebagai Panadol.

29. *Placebo*: Sesuatu yang tidak berbahaya diberikan sebagai ubat terutamanya kepada pesakit dengan tujuan untuk menyenangkan hati mereka.
30. *Pharmacology*: Farmakologi. Satu bidang ilmu tentang kimia ubat-ubatan dan kesan saling tindak bahan-bahan tersebut terhadap tubuh badan manusia (istilah yang telah di Bahasa Melayukan).
31. *Prescription Drugs*: Drug berpreskripsi. Ubatan yang mesti memerlukan preskripsi doktor. Ianya adalah kategori ubatan yang memerlukan pemantauan pengeluaran dan prosidur (istilah yang telah di Bahasa Melayukan).
32. *Receptor*: Reseptor. Saraf yang berakhir di tubuh badan yang bertindak sebagai perubah seperti panas atau sejuk atau saraf yang menjadikan tubuh badan bertindak dengan cara tertentu. (istilah yang telah di Bahasa Melayukan).
33. *Rehabilitation*: Rehabilitasi. Satu proses bantuan pemulihan untuk memulihkan mereka yang bermasalah dengan dadah atau alkohol (istilah yang telah di Bahasa Melayukan).
34. *Relapse*: Relaps atau relapse. Keadaan yang timbul semula seperti sakit atau ketagih semula selepas menjalani rawatan pemulihan (istilah yang telah di Bahasa Melayukan).
35. *Residivisme*: Residivisme. Pencegahan semula. (istilah yang telah di Bahasa Melayukan).
36. *Sadative*: Sedatif. Rasa tenang atau lali (istilah yang telah di Bahasa Melayukan).
37. *Syntetic*: Sintetik. Tiruan (istilah yang telah di Bahasa Melayukan).
38. *Therapeutic*: Terapeutik. Perihal berkenaan proses dan prosidur untuk merawat sesuatu penyakit samada menggunakan sesuatu drug ataupun terapi tanpa drug seperti terapi diet, pembedahan ataupun penggunaan sinar-X. Mankala terapi drug pula ialah merangkuni pemilihan, penggunaan da permonitoran drug (istilah yang telah di Bahasa Melayukan).

39. *Tolerance*: Tolerans, kebergantungan. Keadaan seorang penagih dadah yang keperluannya terhadap dadah sentiasa bertambah untuk menimbulkan kesan psikik. Dengan kata lain, keadaan dirinya apabila badan sudah menyesuaikan diri dengan kesan dadah. Ini bermakna dos yang lebih besar diperlukan untuk mendapatkan kesan yang sama (istilah yang telah di Bahasa Melayukan).
40. *Withdrawal*: Tarikan.
41. *Withdrawal Symptoms*: Simptom-simptom atau gejala-gejala withdrawal/tarikan. Tanda-tanda dari segi tingkahlaku dan tindakbalas seseorang penagih dadah yang ditunjukkan semasa tidak menggunakan dadah dalam masa yang tertentu.

SENARAI ILUSTRASI

1.	Rajah 2.1	:	Konsep kesihatan	30
2.	Jadual 2.1	:	Perbezaan ubat, drug dan dadah di Malaysia	49
3.	Rajah 2.2	:	Formula struktur kimia methadone hydrochloride	51
4.	Gambar 2.1	:	Ilustrasi heroin dan methadone meransang reseptor opiat di otak	55
5.	Rajah 3.1	:	Carta prosedur piawaian operasi untuk program terapi gantian methadone	70-71
6.	Rajah 4.1	:	Perbezaan sumber asal morfin dan methadone	91
7.	Rajah 4.2	:	Proses sediaan <i>methadone hydrochloride</i>	97
8.	Jadual 4.1	:	Contoh Bahan Tidak Aktif Sirap Methadone <i>Oral</i> Mengikut Pengeluar	98
9.	Jadual 4.2	:	Perbezaan <i>al-khamr</i> dan methadone	114
10.	Rajah 4.3	:	Aliran kedudukan peranan methadone	119
11.	Rajah 4.4	:	Aliran kedudukan methadone dan perbandingan faktor utama masing-masing	120
12.	Jadual 4.3	:	Situasi kesan pengambilan dos methadone	135
13.	Rajah 4.5	:	Perubahan hukum penggunaan methadone	136
14.	Rajah 4.6	:	Objektif Penggunaan Methadone Di Malaysia	140

SENARAI LAMPIRAN

1. Drs. Vincent Dole dan Marie Nyswander.
2. Ubat *Oral* Methadone (cecair)
3. Methadone (pil)
 - i) Bentuk-bentuk ubat methadone.
 - ii) Buku *National Policy and Standard Operating Procedures* atau SOP.
(Polisi Nasional dan Prosidur Pengoperasian Piawaian).
4. Rekod Administrasi Drug dalam Rawatan Terapi Methadone.
5. Kertas Kerja Pembentangan *Advance Research In Pharmaceutical Products* oleh Dr. Azizi Ayob, Pegawai Ketua Saintifik, dari CCM Pharmaceutical R&D Center di World Halal Research Summit 2009 pada 7hb 5 2009, di KLCC, Kuala Lumpur.
6. Keratan akhbar ; penyelewengan yang dilakukan oleh doktor untuk keuntungan memperjudikan kesihatan, aqal dan nyawa pesakit.
7. Keratan akhbar: penyelewengan oleh doktor untuk keuntungan.
8. Surat berkaitan Fatwa methadone dari JAKIM.
9.
 - i) *Za'faran* atau *saffron* mampu mengganggu aqal.
 - ii) Buah Pala atau *Nutmeg* atau **جوز طيب** kategori Halusinogen (*Hallucinogen*).
10. *Alcohol Swab*
11. Berita tentang kematian seorang artis barat terkenal dunia yang menyimpan pelbagai drug dalam simpanan di rumah beliau termasuk methadone.
 1. *Police 'find methadone' in Jackson's home*
 2. *Powerful sedative found in Michael Jackson's home*
12. Surat Pemakluman Keputusan Permohonan Menjalankan Projek Penyelidikan.

BAB

SATU